

54. savjetovanje hrvatskih arhivista: *Utjecaj digitalizacije na arhivsku praksu*, Vodice, 25. – 27. listopada 2023.

U Vodicama je od 25. do 27. listopada 2023. godine održano 54. savjetovanje hrvatskih arhivista *Utjecaj digitalizacije na arhivsku praksu*. Savjetovanje je organizirano pod pokroviteljstvom Hrvatskoga arhivističkog društva i Državnoga arhiva u Šibeniku, a okupilo je širok spektar stručnjaka iz područja arhivistike, akademske zajednice te predstavničke institucija koje posjeduju arhivske spise. Tema ovogodišnjega savjetovanja pokazala se izuzetno relevantnom i intrigantnom s obzirom na sve veći naglasak na digitalne resurse u arhivistici, ali i u drugim područjima. U raznolikim prezentacijama, radionicama i panelima sudionici su imali priliku istražiti različite aspekte ove teme, raspravljati o izazovima s kojima se susreću arhivisti u digitalnom okruženju te razmijeniti iskustva i ideje.

Prva je sesija započela otvorenjem savjetovanja, pozdravnim govorima i uvodnim informacijama, nakon čega su uslijedila predavanja. Hrvoje Stančić predstavio je temu »Digitalizacija i upravljanje digitalnim izvornicima«, a Miroslav Novak govorio je »O metodama i alatima za provjeru konzistencije digital(izira)nih dokumenata arhivske vrijednosti«. Izlaganje o temi »Prednosti i nedostaci digitalizacije u arhivskoj praksi« predstavili su Stefanija Načinović Licul i Vedran Dukovski, a Marina Škalić predstavila je temu »Kako je promjena uvjeta dostupnosti arhivskog gradiva utjecala na digitalizaciju: Predsjedništvo Socijalističke Republike Hrvatske vs Služba državne sigurnosti«.

U drugoj su sesiji predstavljači istaknuli ulogu arhivista u upravljanju digitalnim arhivskim fondovima, izazove vezane uz dugoročnu dostupnost digitalnih zapisa te pitanja sigurnosti i privatnosti podataka. Na toj sjednici izlaganje »Evidencije 'vanjskih službi' državnih arhiva – interoperabilne u informacijskom sustavu« predstavila je Elizabeta Kuk, a o novim METS normama govorio je Arian Rajh temom »Preporuke uz novu inačicu METS norme i normu opisa 'Zapisi u kontekstima'«, a o digitalizaciji arhivske građe u Kosovu govorio je Xhafer Cakolli predstavivši temu »Elektronska forma i digitalno arhiviranje na Kosovu«. O umjetnoj inteligenciji izlaganje je održao Željko Trbušić »Upotreba umjetne inteligencije i velikih jezičnih modela u području izrade normiranog arhivskog opisa«. Paralelno s drugom sesijom Goran Pavelin održao je radionicu *Arhivi, mediji i odnosi s javnošću*.

U trećoj sesiji izlagači su iznijeli primjere dobre prakse u inozemnim i tuzemnim arhivima. Željka Radovinović govorila je o temi »Diskografska industrija u Hrvatskoj od 1927. do kraja 1950-ih: znanstveni projekt kao pomoć projektu digitalizacije« te Boris Herceg izlaganjem »Izazovi digitalizacije javnog gradiva«. Marija Kulišić Aždajić predstavila je temu »Razvoj arhivskih službi u kontekstu digitalizacije – primjer Nizozemske«, a Čazim Suljević i Tamara Vijoglavlin Mančić izložili su temu »Sestre milosrdnice u Brčkom 1886-1984, izdanje nastalo korištenjem digitaliziranoga gradiva Hrvatskog državnog arhiva«. Paralelno s ovom sesijom Nika Terze održala je radionicu *Digitalno uredsko poslovanje – praktična radionica stvaranja digitalnog dokumentarnog gradiva sukladno novoj Uredbi o uredbom poslovanju*.

Treći je dan skupa bio predviđen za razgledavanje grada Šibenika uz stručno vodstvo, posjet tematskom parku Etnoland Dalmati u Pakovu Selu te odlazak na svečanu večeru.

Sljedeći dan, u četvrtoj sesiji, svoja izlaganja prezentirali su na engleskom jeziku István Kenyeres »The Budapest Time Machine« i Gilles François »FamilySearch – o organizaciji i njenim najnovijim programima«. Tanja Pavetić predstavila je temu »Centrix Pismohrana – Digitalno blago u nastanku«, a Silvio Salamon Jazbec »Nastanak i strukturu slobodno-zidarskih arhiva«. Nakon predavanja slijedila su godišnja izvješća o radovima sekcija koje su predstavili voditelji (Sekcija za elektroničko gradivo, voditelj Arian Rajh, Sekcija za opis arhivskoga gradiva, voditeljica Diana Mikšić, Sekcija za gradivo izvan arhiva, voditelj Tomislav Car, Sekcija za arhivsku pedagogiju, voditelj Danijel Jelaš, Sekcija za fonogradivo, voditeljica Željka Radovinović, Studentska sekcija, voditelj Hrvoje Stančić, Sekcija za arhivsko zakonodavstvo, voditelj Radoslav Zaradić).

Na savjetovanju se održao i sastanak sindikalnih povjerenika te skupština Hrvatskoga arhivističkog društva. Posebno značajna bila je interakcija među sudionicima, koja je omogućila dublje razumijevanje složenosti digitalne arhivistike te potaknula među njima novu razmjenu ideja i gledišta struke. Sudionici su istaknuli važnost nastavka dijaloga i suradnje te potrebu za kontinuiranim usavršavanjem kako bi se osigurao značaj arhivske struke u budućnosti.

Denis Miletić